واشنگتن به رویکرد جدیدی درقبال رئیس بداهه‌نواز ترکیه نیاز دارد

اردوغان بازمانده

هنری جی بارکی، استاد روابط بین‌الملل در دانشگاه لیهای پنسیلوانیا آمریکا، در مقاله «اردوغان بازمانده» واشنگتن به رویکرد جدیدی درقبال رئیس بداهه‌نواز ترکیه نیاز دارد، که در شماره آخر نشریه فارن افرز منتشر شده، معتقد است که رویکرد امریکا درقبال ترکیه اشتباه است و باید تغییر کند. این اثر به نوعی نماینده نظرات قشر سکولار ترکیه به‌شمار می‌رود و با سوگیری و بدون مواضع آمریکا نوشته شده است. امامریس سیر آثار منتشره در رسانه‌های غربی، ازجمله مقاله حاضر، حاکی از شدت گرفتن اختلافات بین ترکیه و ایالات متحده است، کارشناسان غربی معتقدند که ترکیه از جبهه غرب خارج شده است و دیگر در محور آمریکا تعریف نمی‌شود.

III

در ماه جولای و درخلال نشست سالانه ناتو در ویلنیوس، رجب طیب اردوغان، رئیس جمهور ترکیه به‌طور غیرمنتظره‌ای به درخواست سوئد برای پیوستن به این اتلاف چراغ سبز نشان داد. این حرکت باعث برانگیختن میزان زیادی از سرور و ستایش نسبت به اردوغان شد که معمولا کمتر رهبری در یک نشست آن را تحریه می‌کند. جوبایدن رئیس جمهور ایالات متحده «شجاعت رهبری و دیپلماسی اردوغان» را تحسین کرد و پس استولتنبرگ دبیرکل ناتو طی سخنانی اظهار داشت: «این یک روز تاریخی است.» ویلنیوس یک اتفاق کوتاه در الگوی اصطکاک دلسوزکننده بین ترکیه و غرب و به‌ویژه بین ترکیه و ایالات متحده نبود. شراکت ایالات‌متحده و ترکیه به‌نظر می‌رسد اکنون بخت برانگیزترین رابطه در داخل اتلاف ناتو است. تلاش اردوغان برای جلوگیری از الحاق سوئد هم تا حدی انتقادهایی علیه واشنگتن پس از مجازات ترکیه برای خرید سامانه دفاع هوایی از روسیه بود. این اختلاف پنج‌ساله به یکی از شدیدترین درگیری‌ها در تاریخ روابط آمریکا و ترکیه تبدیل شده است که می‌تواند بستر پس‌آیفا را تشدید کرده و سبب شده است تا دوطرف آنها مانع ازعلیه یکدیگر روانه کنند. ترکیه چندین فشار مشکلات داخلی خود را جبهه‌نوم فزاینده، هجوم پناهجویان و پیامدهای یک زلزله ویرانگر درحال متلاشی شدن است. اردوغان در آستانه انتخابات ریاست جمهوری در ماه مه، می‌تصمیم گرفت آمریکا را مسئول مشکلات ترکیه- به‌ویژه بحران اقتصادی درحال ظهور- بداند. رجب طیب اردوغان به ترک‌ها گفت که با رای دادن به او درسیه به ایالات متحده خواهند داد.» سیاستگذاران غربی نباید به این امید باشند که حمایت نهایی اردوغان از الحاق سوئد به ناتو نشان‌دهنده وقوع تغییری بنیادین درلوباشد. هرچومرج‌منتهی به‌ویلنیوس ولفاظی‌های ایجادشده درقبل و بعد از انتخاباتی ضدغربی اردوغان، صرفا نشان‌دهنده جدیدترین پیچش‌ها در ماریچ پرپیچ‌وخم سیگنال‌های ضدونقیض، ارتباطات نادرست و بی‌اعتمادی است که مشخصه روابط ایالات‌متحده و ترکیه درطول دهه‌ها بوده است. جورج هریس، یکی از مقامات ارشد سابق وزارت امور خارجه در سال ۱۹۷۲ کتاب «اتحاد آشفته: مشکلات ترکیه-آمریکا از منظر تاریخی» را منتشر کرد. نکته‌جالب این است که پویایی‌های کلیدی که او در رابطه دو کشور در حال ظهور بداند، هنوز هم صدق می‌کند. علی‌رغم سیل گزارش‌ها و پیشنهادهای مطرح‌شده برای ترمیم روابط دوطرف، روابط نزدیک بین شهروندان ایالات‌متحده و ترکیه هم به‌طور پیوسته روبه‌زوال بوده است. این روابط اکنون تعیین تضعیف شده‌اند که یک بحران بزرگ واقعی یا خیالی دیگر، می‌تواند آسیب‌هایی به روابط آمریکا و ترکیه وارد کند که هیچ‌یک از سوی ترکیه تحت‌فشار قرار گرفت. درطول قرن‌ها، این ماجرا رهبران ایالات‌متحده با اعمال مجازات استثنایی علیه دولت ترکیه به‌دلیل دست‌زدن به اقدامی که تانوا تضعیف می‌کرد، الگوی ریشه‌دار تعامل خود با ترکیه را شکست.

اکنون زمان آن است که واشنگتن این استثنا را به یک قانون تبدیل کند. زمانی که اردوغان غرب را تحریک می‌کند، واشنگتن معمولا این نگرانی را دارد که یک پاسخ قوی می‌تواند به تحریکات و مشروعیت ببخشد اما این قضاوت بسیار نادرست است. در عوض ایالات‌متحده باید با عدم پیش‌بینی تحریک آمیز اردوغان با ثبات و قاطعیت مقابله کند. طنز ماجرا این است که این رویکرد- نه تظاهر توخالی به عادی بودن وضعیت- راهی است که می‌تواند به یک رابطه معمولی و قابل اعتماد با یک متحد ضروری رهنمون شود. واشنگتن اکنون درموقعیت بسیار مطلوبی برای شکل‌دادن به آینده بلندمدت روابط به نفع خود قرار دارد، زیرا بداهه‌پردازی‌های ناسازگار و فزاینده اردوغان و سودمندیرت او بر اقتصاد ترکیه سرانجام او را به گوشه رینگ برده است.

تغییر صحنه

اردوغان یک رهبر معمولی نیست. او درطول ۲۰ سال صدارت خود، ترکیه را متحول کرده، نظام سیاسی آن را تغییر داده، خود را به تنها تصمیم‌گیرنده کشور تبدیل کرده، حاکمیت قانون را از بین برده و کنترل قوه قضائیه، سرویس‌های امنیتی، بانک مرکزی و مطبوعات را در دست گرفته است. به‌راحتی می‌توان این رابطه را اردوغان مترادف دانست و تعامل با این کشور را به شد که شراکت دوطرف پس از خرید سامانه دفاع هوایی روسیه از سوی ترکیه تحت‌فشار قرار گرفت. درطول این ماجرا رهبران ایالات‌متحده با اعمال مجازات استثنایی علیه دولت ترکیه به‌دلیل دست‌زدن به اقدامی که تانوا تضعیف می‌کرد، الگوی ریشه‌دار تعامل خود با ترکیه را شکست.

اکنون زمان آن است که واشنگتن این استثنا را به یک قانون تبدیل کند. زمانی که اردوغان غرب را تحریک می‌کند، واشنگتن معمولا این نگرانی را دارد که یک پاسخ قوی می‌تواند به تحریکات و مشروعیت ببخشد اما این قضاوت بسیار نادرست است. در عوض ایالات‌متحده باید با عدم پیش‌بینی تحریک‌آمیز اردوغان با ثبات و قاطعیت مقابله کند. طنز ماجرا این است که این رویکرد- نه تظاهر توخالی به عادی بودن وضعیت- راهی است که می‌تواند به یک رابطه معمولی و قابل اعتماد با یک متحد ضروری رهنمون شود. واشنگتن اکنون درموقعیت بسیار مطلوبی برای شکل‌دادن به آینده بلندمدت روابط به نفع خود قرار دارد، زیرا بداهه‌پردازی‌های ناسازگار و فزاینده اردوغان و سودمندیرت او بر اقتصاد ترکیه سرانجام او را به گوشه رینگ برده است.

تغییر نقش

به نظر می‌رسید اردوغان در سال‌های اولیه نخست‌وزیری خود ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۹- از اوزال تقلید می‌کند. او در خارج از کشور به دنبال افزایش نفوذ آنکارا و باز کردن درها بازادرایی اقتصاد و تصمیمات نظام قضایی آن نیز توجیهی ندارند. فقدان اعتبار نظام قضایی ترکیه به‌ویژه بر روابط آن با متحدانش تاثیر گذاشته است، زیرا آنها همیشه با درخواس‌تهای استرداد مخالفان دولت ترکیه روبه‌رو هستند. وقتی آنکارا شکایت می‌کند که سوئد یا ایالات‌متحده «تروریست‌ها را به آنکارا» تحویل نمی‌کنند، مشکل نه‌تنها سیاسی، بلکه قانونی نیز می‌شود. متحدان نمی‌توانند به عدالت‌یاحمت کیفرخواست‌های صادرشده از سوی ترکیه اعتماد کنند یا طمئن باشند یا افرادی که به ترکیه مسترد می‌کنند با رفتار منصفانه‌ای برخورد شود. مقامات غربی با نگرانی به موارد می‌مانند عثمان کاوالا- فعال بشردوستانه و صلاح‌الدین دمیرتاش -رئیس سابق حزب دموکراتیک خلق کردها- نگاه می‌کنند. این دو ترکیه تحت محاکمه‌های ساختگی قرار گرفتند و علی‌رغم احکام الزام‌آور دادگاه حقوق بشر اروپایی آزادی آنها، همچنان در زندان هستند. ضعف حاکمیت قانون در ترکیه روابط اقتصادی این کشو را نیز تحت‌الشعاع خود قرار داده است. دستورالعمل فضای سرمایه‌گذاری ۲۰۲۲ وزارت امور خزانه‌داری ایالات‌متحده به دنگرانی درباره تعهد دولت [ترکیه] به حاکمیت قانون» به‌عنوان دلیل پایین بودن سی سابقه سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در این کشور اشاره می‌کند. دهه‌ها تحقیق علیه افرادی که به‌رئیس‌جمهور «توهین» می‌کنند آغاز شده است و کسانی که مورد بازجویی قرار می‌گیرند ممکن است شغل خود را نیز از دست بدهند یا به زندان بیفتند. (ازقضا، این پیگردهای جعلی شبیه اتفاقی است که آن‌روزها در ترکیه رخ می‌داد و شهروندان عادی را به‌دلیل توهین به‌سلطان مورد آزار و اذیت قرار می‌داد. برای مقابله با ترکیه، قبرس، مصر، یونان، اسرائیل، اردن و تشکیلات خودگردان فلسطین در سال ۲۰۲۱ مجمع گاز مدیترانه شرقی را برای بهره‌برداری و بازاریابی گاز موجود در آب‌های مدیترانه شرقی با یکی از دلایل بیع ایالات‌متحده از ایستادن در مقابل ترکیه، امتناع از ایجاد شکاف در ائتلاف ناتو، یک رویاست توطئه آمیز غنی در ترکیه با فعالیت‌سیمی برلینگه واشنگتن نسبت به‌دستاوردهای سیاست خارجی او حساست می‌کند و مصمم است با حمایت از گروه‌های «دگرباش جنسی» اخلاق در ترکیه را تضعیف کند و حتی برای سرنگونی دولت اونیز تلاش داشته است. درنظرسنجی انجام‌گرفته در سال ۲۰۱۹ در ترکیه، بیش از ۸۰ درصد از پاسخ‌دهندگان، ایالات‌متحده را به‌عنوان یک تهدید اصلی برای ترکیه معرفی کرده‌اند. البته این آمار باتوجه به موج لفاظی‌های ضدآمریکایی ویژگی بارز نظام تبدیل و هنر سیاست در ترکیه به صرف تماشای صحنه‌های دراماتیک در زیرساخت‌های دریایی و هوایی جدید در بنادر، ازجمله بندر الکساندروپولی را که به‌زودی تکمیل می‌شود، آغاز کرده است تا از وابستگی خود به ترکیه بکاهد. میزان صدمه اردوغان به اعتبار نهادهای ترکیه حد ندارد. آمارهای اعلامی این کشور قابل اعتماد نیستند، بانک مرکزی آن غیرقابل اعتماد است و تصمیمات نظام قضایی آن نیز توجیهی ندارند. فقدان اعتبار نظام قضایی به‌ویژه بر روابط آن با متحدانش تاثیر گذاشته است، زیرا آنها همیشه با درخواس‌تهای استرداد مخالفان دولت ترکیه روبه‌رو هستند. وقتی آنکارا شکایت می‌کند که سوئد یا ایالات‌متحده «تروریست‌ها را به آنکارا» تحویل نمی‌کنند، مشکل نه‌تنها سیاسی، بلکه قانونی نیز می‌شود. متحدان نمی‌توانند به عدالت‌یاحمت کیفرخواست‌های صادرشده از سوی ترکیه اعتماد کنند یا طمئن باشند یا افرادی که به ترکیه مسترد می‌کنند با رفتار منصفانه‌ای برخورد شود. مقامات غربی با نگرانی به موارد می‌مانند عثمان کاوالا- فعال بشردوستانه و صلاح‌الدین دمیرتاش -رئیس سابق حزب دموکراتیک خلق کردها- نگاه می‌کنند. این دو ترکیه تحت محاکمه‌های ساختگی قرار گرفتند و علی‌رغم احکام الزام‌آور دادگاه حقوق بشر اروپایی آزادی آنها، همچنان در زندان هستند. ضعف حاکمیت قانون در ترکیه روابط اقتصادی این کشو را نیز تحت‌الشعاع خود قرار داده است. دستورالعمل فضای سرمایه‌گذاری ۲۰۲۲ وزارت امور خزانه‌داری ایالات‌متحده به دنگرانی درباره تعهد دولت [ترکیه] به حاکمیت قانون» به‌عنوان دلیل پایین بودن سی سابقه سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در این کشور اشاره می‌کند. دهه‌ها تحقیق علیه افرادی که به‌رئیس‌جمهور «توهین» می‌کنند آغاز شده است و کسانی که مورد بازجویی قرار می‌گیرند ممکن است شغل خود را نیز از دست بدهند یا به زندان بیفتند. (ازقضا، این پیگردهای جعلی شبیه اتفاقی است که آن‌روزها در ترکیه رخ می‌داد و شهروندان عادی را به‌دلیل توهین به‌سلطان مورد آزار و اذیت قرار می‌داد. برای مقابله با ترکیه، قبرس، مصر، یونان، اسرائیل، اردن و تشکیلات خودگردان فلسطین در سال ۲۰۲۱ مجمع گاز مدیترانه شرقی را برای بهره‌برداری و بازاریابی گاز موجود در آب‌های مدیترانه شرقی با یکی از دلایل بیع ایالات‌متحده از ایستادن در مقابل ترکیه، امتناع از ایجاد شکاف در ائتلاف ناتو، یک رویاست توطئه‌